

Yttrande över EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur

Diarienummer: M2022/01470

Bakgrund

Sveriges Mykologiska förening (SMF) har blivit inbjudna att lämna synpunkter på EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur. Förslaget är del av EU:s gröna giv och innehåller bindande mål för medlemsstaterna om restaurering av ekosystem.

Övergripande synpunkter

SMF ser positivt på EU-kommissionens förslag om en naturrestaureringsförordning. Förlusten av biologisk mångfald fortsätter trots hittills vidtagna åtgärder. Enligt senaste miljömålsuppföljningen konstateras återigen att miljömålet för ett rikt växt- och djurliv inte bedöms nås till 2030. Liknande bedömningar görs för de andra naturtypsmålen. För att nå uppsatta mål behövs en ökad takt vad gäller både restaurering av påverkad natur som skydd av idag opåverkad eller lågpåverkad natur. För att hejda den pågående utarmningen av vår natur måste kraftfulla tag tas. Här räcker inte de frivilliga åtaganden man hittills lutat sig på. Att man i förslaget nu sätter tidsbegränsade rättsligt bindande mål får ses som helt avgörande för att få till stånd de förändringar i brukandet av marken som behövs.

SMF ser också positivt på den koppling som görs i förslaget mellan bevarande av biologisk mångfald och klimatanpassning. Bevarande av biologisk mångfald och väl fungerande ekosystem är avgörande för motståndskraftig natur som kan leverera nödvändiga ekosystemtjänster. Tjänster som vi som samhälle är helt beroende av. Att man lyft frågan till landskapsnivå och även inkluderat natur som inte ingår bland habitatdirektivets arter och naturtyper är också bra. Detta bidrar också till att motverka den fragmentering av populationer av arter som pågått under lång tid.

Målet som ställs i förslaget till förordning är att 20% av all land- och havsyta inom EU ska restaureras till år 2030 och alla ekosystem som är i behov av restaurering till år 2050. Fokus ligger på ekosystem som har högst potential när det gäller att fånga in och lagra koldioxid samt förhindra och minska effekterna av naturkatastrofer. SMF ställer sig bakom målet även om vi bedömer att det kan vara svårt att uppnå delmålet inom utsatt tid. För att målen ska vara möjliga att uppnå är det viktigt att åtgärdsarbetet kommer igång snarast. Det är bra att målen kvantifieras och kriterier tas fram för att följa upp att målen uppfylls.

Detaljerade synpunkter

Artikel 4 Restaureringsmål för ekosystem på land, kustnära ekosystem och sötvatten

SMF ser positivt på de krav som ställs avseende restaureringsgrad för att uppnå gynnsam bevarandestatus för livsmiljöerna i bilaga 1.

Restaurering av naturtyper är ofta kostsamt och kräver en stor insats, både administrativt och arbetsmässigt. För att få effekt för biologisk mångfald och den nytta som man avser uppnå för klimatanpassning och resiliens behöver dessa marker också skötas efter genomförd restaurering.

Detta är ofta väldigt arbetsintensivt och kräver stora resurser. Det är viktigt att det säkerställs tillräckliga medel hos de myndigheter som får huvudansvaret för att säkerställa att restaureringen genomförs.

Det kan i vissa fall vara svårt att återfå arter till områden där de gått förlorade. Delvis på grund av svårigheten för många arter att etablera sig, samt att många arter är beroende av strukturer som endast finns i marker med kontinuitet. Fokus på restaurering bör därför koncentreras till områden där värden finns kvar för att säkerställa deras bevarande innan helt nya områden restaureras.

Artikel 6 Restaurering av urbana ekosystem

SMF ser positivt på att förslaget tittar så brett som att inkludera urbana ekosystem i planen för restaurering av arters livsmiljöer. Att planera för grönområden i stadsmiljöer bidrar till temperaturregulering, boendes hälsa och upplevelsen av staden. Utöver detta så bidrar de, om de anläggs och sköts på rätt sätt, till att bevara viss biologisk mångfald. Gamla träd i stadsmiljöer är viktiga på bland annat många rödlistade svamparter. Att säkerställa efterträdare till dessa träd är en nödvändighet för att bevara dessa förekomster. Ett problem idag är dock att många grönområden i stadsmiljöer sköts som parkmark och städas på till exempel liggande död ved, ett substrat som många arter är helt beroende av. Träden tas också ofta ner i förtid, då de anses utgöra en säkerhetsrisk. Här finns mycket utrymme för förbättring. Förslaget ställer endast krav på en ökning av krontäckning i stadsmiljön. Även om träd i sig är positivt så är det viktigt att träden tillåts bli gamla och växa sig vidkroniga, samt att de strukturer som träden bidrar till i form av bland annat död ved bevaras, för att effekten för biologisk mångfald ska bli störst.

Artikel 9 Restaurering av jordbruksekosystem

SMF ser positivt på förslaget om restaurering av jordbruksekosystem. Indikatorn gräsmarksfjärilar och jordbruksfåglar kan vara bra indikatorer på många typer av jordbruksmarker, men vi ser att det finns en risk att vissa inte inkluderas. Det är viktigt att fokusera på strukturer som kontinuitet, näringstillförsel och olika successionsstadier. Det kan vara svårt att säkerställa strukturer för biologisk mångfald i marker med produktion som mål. Många av de åtgärder som behövs för att gynna naturvärden inverkar negativt på produktiviteten av markerna och kan därmed få ekonomiska konsekvenser för den enskilde jordbrukaren. För att komma fram med restaureringsarbetet utanför skyddade områden behöver denna konflikt överbryggas. Det kan vara nog svårt att få till hävd av marker inom skyddade områden där samma krav på produktion inte ställs. För att man ska kunna nå målen vad gäller jordbruksekosystem är det viktigt att tillräckliga medel tillförs.

Artikel 10 Restaurering av skogsekosystem

SMF ser positivt på förslaget. För svampar är det de areella näringarna som är den största orsaken till förlust av mångfald. Minskade arealer naturbetesmarker, slätterängar och naturskogar bidrar till att många svampar idag är rödlistade. För svampar har kontinuiteten av naturtyper ofta stor betydelse för bevarandet av en art. I artikel 10 punkt 2 anges de indikatorer som ska uppnå ökande trend i skogsekosystem. SMF anser att skoglig kontinuitet också bör vara en indikator tillsammans med föreslagna. SMF vill också betona vikten av naturlig dynamik i skogsekosystem. Många substrat som flertalet svamparter är helt beroende av uppstår endast i skogar med en naturlig störningsregim. I

detta sammanhang kan lyftas återvätning, till exempel genom upphörd dikning av skogsmark, vilket kan bidra till en mer naturlig hydrologi i skogsekosystemet.

för Sveriges Mykologiska Förening,

Diana Miscevic

Diana Miscevic

ordförande